

Het sp@ookje van de kinderopvang

Inleiding

Dit sprookje hebben we geschreven omdat er steeds meer mensen zijn, en dat is logisch, die niet de hele ontwikkeling binnen de kinderopvang hebben meegemaakt.

Zowel leidsters als managers hebben inmiddels wat dat betreft verschillende achtergronden. Voor de één is de meer bedrijfsmatige aanpak een logisch gevolg van de huidige (wettelijke) maatregelen en biedt het alle ruimte om goed te functioneren, voor de ander is die bedrijfsmatige aanpak een vloek en lijkt het weinig ruimte te bieden voor bestaande pedagogische waarden.

Om dat van elkaar te begrijpen is het goed te weten hoe ontwikkelingen zijn gelopen en waarom we op het punt zijn aangeland waar we nu staan.

Vandaar dit sprookje, en waarom dan dat ®-retje? Omdat dat voor een enkeling nog steeds een spookverhaaltje is.....

Dit verhaal is bijvoorbeeld te gebruiken in teamvergaderingen, als achtergrondinformatie, in een inwerkboek.....

Het sp@ookje van de kinderopvang

Een waargebeurd verhaal.....

Eens, heel lang geleden, nog voor de Wet kinderopvang en nog voor de stimuleringsmaatregelen, zo rond 1988, was er een beginnend kinderdagverblijfje.

In een knus woonhuis werden twee groepen ingericht. Eén voor de baby's en één voor de peuters. Bij de start waren er 8 kinderen ingeschreven; 3 baby en 5 peuters. Er waren vijf medewerkers bij de start; 2 leidsters op de babygroep, 2 leidsters op de peutergroep en een directeur. De directeur deed de administratie, de begeleiding van de leidsters en bood een helpende hand bij het flessen van de baby's en hielp soms bij de groepsactiviteiten.

De kinderen en ook hun ouders kregen alle aandacht. De leidsters deden boodschappen met de kinderen en konden regelmatig naar de kinderboerderij. Ze gingen naar de markt voor goedkope lapjes en speelgoed, want de inrichting mocht niet te veel kosten. En daar hadden ze ook alle tijd voor.

Heel veel kinderen kwamen elke dag, de leidsters werkten full-time, dus dat betekende weinig wisselingen en bijna altijd elke dag dezelfde gezichten.

Nu vraag je jezelf misschien af wie dat allemaal betaalde? Er kwam immers te weinig ouderbijdrage binnen in relatie tot de (personeels)kosten die werden gemaakt. Aan het einde van het jaar kwam de organisatie inderdaad een behoorlijk bedrag tekort. Nu was dat niet zo erg, want alles wat de organisatie tekort kwam werd bijgelegd door de gemeente of de Rijksoverheid. Dit noemden we *exploitatie-subsidie*.

De gemeente of het Rijk stelden dan wel een aantal eisen.

De kinderopvang was bijvoorbeeld toegankelijk voor kinderen uit zwak sociale milieus, voor buitenlandse kinderen of voor kinderen waarvan de ouders werkten of studeerden.

Maar daar kwam verandering in.

De tijd van de stimuleringsmaatregelen (1989 –1990)

Hedy D'Ancona, de toenmalig minister van WVC, wilde dat vrouwen een betere kans kregen om te kunnen gaan werken. In die tijd begon men het namelijk belangrijk te vinden dat in gezinnen twee partners buitenshuis konden werken, als zij dat wilden.

Er werd besloten dat er meer aanbod van kinderopvang moest komen.

Zo konden 'de moeders' makkelijker aan het werk.

De Rijksoverheid stelde geld beschikbaar aan gemeenten om het aanbod van kinderopvang te vergroten. Dit was de 1^e stimuleringsmaatregel.

De gemeenten gaven dit geld meestal aan de bestaande welzijns- of kinderopvangorganisaties.

Ons leuke kleine dagverblijfje bleef met de twee groepen draaien. En in een andere wijk van het stadje werd nog een dagverblijf geopend met twee groepen. De stichting werd groter.

De directeur werd inmiddels bijgestaan door twee locatiehoofden.

Zo langzamerhand ging de kinderopvang zich ontwikkelen tot een 'echte bedrijfstak'.

Bedrijven raakten geïnteresseerd in de kinderopvang en binnen veel CAO's werden regelingen getroffen zodat de werknemers makkelijker gebruik konden maken van de kinderopvang.

De gemeenten maakten geen exploitatieafspraken meer, maar wilden afspraken maken over wat de kinderdagverblijven daadwerkelijk zouden gaan leveren.

Gemeenten gingen bijvoorbeeld kindplaatsen inkopen. Gaten werden dus niet meer zo maar gevuld door de gemeente en de kinderopvangorganisaties moesten op andere wijze hun begrotingen 'rond' zien te krijgen.

De kinderdagverblijfjes liepen na de rustige aanlooperperiode aardig vol en de vier groepen kenden op een gegeven ogenblik geen enkel vrij plekje meer.

Halverwege de jaren 90

De stichting groeide maar door en groeide uit haar jasje. Tijd om weer uit te breiden, maar nu deden ze het anders.

Bij één van de kinderdagverblijven kon een extra groep geopend worden. Hier moest echter wel wat voor worden verbouwd. Deze kosten moest de stichting zelf terugverdienen en de 'aanloopverliezen' door een lage bezetting, moest ook zelf worden bekostigd.

Voor tekorten kon de stichting niet meer bij de gemeente terecht. Er werden niet meteen twee leidsters voor die nieuwe groep aangenomen. Eerst één en na enige tijd, toen er voldoende kinderen waren, kwam de tweede leidster.

De stichting ging dus haar personeel zorgvuldiger inzetten, dat was immers kostenbesparend. Ook werd het plan opgevat om aan het begin van de dag niet meer als vanzelf te starten met twee leidsters op de groep. Er werd gestart met één leidster per groep. En de tweede leidsters kwam dan na een uurtje of zo. Daarnaast werkten in sommige gevallen groepen wel eens samen en als er veel kinderen ziek of met vakantie waren nam iemand een vrije dag of compensatie-uren op. Zo werd er bespaard op de personeelskosten en kon de stichting de begroting rond krijgen.

Bij de roosterplanning voor deze dagverblijfjes werd eerst uitgegaan van de groepen.

Er werd gekeken hoeveel kinderen in de babygroep zaten en daar werden de leidsters opgepland, daarna werd de planning voor de volgende groep rondgemaakt en zo verder en zo verder.

Het kon dan zo zijn dat bij de baby's zes kinderen waren, en twee leidsters.

Bij de ukkengroep waren het er acht, en twee leidsters.

Bij de dreumesen waren het er vijf dus kon één leidster het goed aan en bij de peuters kwamen zeven kinderen en ook daar werkte één leidster.

Er ontstonden in deze tijd, tijdens de afwas of gewoon even op de gang, regelmatig gesprekken tussen de leidsters waaruit bleek dat er wat wrevel ontstond over een oneerlijke verdeling van taken. Want in de ene groep stond een leidster alleen en in een andere groep met zijn tweeën en dat laatste was toch wel een stuk makkelijker. Want als je alleen stond en je wilde even naar de keuken of naar het toilet, of je wilde met vier dreumesen gaan verven, dan was dat heel onhandig.

Je hoorde in de gangen wel eens de opmerking 'we zijn net eilandjes in een kindercentrum'.

Kinderen kwamen al lang niet meer elke dag, ouders konden ook minder dan vijf dagen kinderopvang per week afnemen. Maar in veel kindercentra moesten de kinderen wel minimaal twee of drie dagen komen.

In deze tijd is er nog een Sp@okje ontstaan. De kinderen werden 4 jaar en hun ouders wilden in een aantal gevallen een vervolg op de opvang. Het BSO sp@okje ontstond.

Andere manieren van organiseren rond 2001

De derde stap in dit waargebeurde sprookje is, dat er in de kinderopvang bij de planning niet meer per groep gepland werd, maar per kindercentrum.

Hoe was het ook alweer in het begin?

Eerst hadden we twee leidsters en twee groepsruimten en we keken hoeveel kinderen er kwamen.

Daarna keken we naar de groep, hoeveel kinderen er zouden komen en hoeveel leidsters we per groep in konden zetten.

De volgende stap was te kijken naar het totaal aantal kinderen in het hele kindercentrum en dan te bekijken hoeveel leidstersuren we in mochten zetten. En dat probeerden we dan zo goed mogelijk over de groepen te verdelen.

Veel kinderdagverblijven proberen op dit moment op deze manier hun roosters rond te krijgen. Maar dat valt niet mee als ze ook niet anders gaan werken. Dit is het begin van het zogenaamde opendeurenbeleid.

En nu is het 2005; de Wet kinderopvang is ingevoerd

En we zijn weer een stap verder.

Ouders vragen om andere en meer flexibele vormen van kinderopvang. Zij kiezen zelf voor het aantal dagdelen en bepalen op welke dagen zij graag kinderopvang af willen nemen. Door de invoering van de Wet kinderopvang is er een grote groep ouders die een fors deel van de kosten zelf moet betalen en dat betekent dat ouders nog kritischer bekijken hoeveel opvang ze precies nodig hebben. Ouders zijn klanten geworden.

Kinderen komen zeker niet meer elke dag zoals vroeger en weinig organisaties schrijven ouders nog voor hoeveel dagdelen zij minimaal moeten afnemen. Leidsters werken bijna allemaal part-time.

De beleidsregels die horen bij de Wet kinderopvang geven ons ruimte voor het gebruik van het hele kindercentrum, de wet biedt ons mogelijkheden voor activiteiten door het hele kindercentrum heen en spreekt over stamgroepen.

Was het vroeger zo dat we als uitgangspunt hadden: we hebben een aantal groepen en die delen we in naar leeftijd. Dat was verticaal of horizontaal en als een groep vol is dan is hij vol. Nu bekijken we het van een andere kant.

We draaien nu de zaken om: zolang het kinderdagverblijf nog niet vol is, is er plaats voor kinderen. Soms kan dat betekenen dat we een groot aanbod hebben aan baby's, maar dat er

weinig oudere kinderen zijn. Zeggen we dan dat de baby's op de wachtlijst moeten of openen we gewoon nog een babygroep of kan de baby een plekje krijgen in een van de stamgroepen?

Zouden we eigenlijk niet moeten zeggen: we delen de groepen niet meer in naar leeftijd *voor altijd*, maar we kijken naar het aanbod van het moment en de planning voor de komende tijd en daarop maken we de meest passende groepssamenstellingen?

We hebben het dan over flexibilisering van de capaciteit.

Wanneer we *dat* doen, dan hoeven geen kinderen onnodig op de wachtlijst te staan en is het kindercentrum zo vol mogelijk. Niet alleen voor de korte termijn maar ook voor de langere termijn, een baby kan immers wel 12 jaar klant blijven en dat betekent een bedrag van € 80.000 of nog meer.

Een sprookje eindigt meestal met.....en zij leefden nog lang en gelukkig.

Om lang en gelukkig te leven in de kinderopvang is er aardig wat balanceerkunst en samenwerking nodig.

We willen rust en aandacht voor de kinderen, maar ook uitdaging en ontwikkeling. De ouders willen kwalitatief goede opvang, maar die moet wel betaalbaar blijven. Continuïteit is belangrijk, maar leidsters willen graag ook parttime kunnen werken. En dat kan allemaal, maar dan kunnen we niet blijven werken zoals lang geleden in de kinderopvang.

En daarom zijn de werkers in de kinderopvang evenwichtskunstenaren en is dit sprookje nog lang niet afgelopen.